

När planeringen underlättar bedömningsarbetet

Slöjdlärarna Johanna Krüger och Karin Hellström på Västbergskolan i Stockholm jobbar integrerat mellan textil- och trä- och metallinriktningarna. Vinsterna är flera: kortare startsträcka för eleverna, mer effektiv planering, enklare bedömningsarbete och – inte minst – roligare och mer inspirerande undervisning.

Det var för knappt tio år sedan som slöjdlärarna Johanna Krügers och Karin Hellströms vägar korsades på Västbergskolan i Stockholm. Båda kände en stark vilja att samarbeta tätare – med varandra och med resten av kollegiet.

En gemensam struktur för lektionerna gör att slöjden ses som ett ämne oavsett materialinriktning.

– Som lärare i slöjd är det lätt hänt att man blir som en isolerad ö, lite distanserad från resten av lärarkåren på skolan. Så för mig var det självklart att det fanns ett behov av att samarbeta mer, att öppna upp och riva murar. Jag har själv arbetat som både trä-

och metallslöjdlärare och textilslöjdlärare så det var ganska självklart att börja med att riva gränsen där, berättar trä- och metallslöjdläraren Johanna Krüger.

Textilslöjdläraren Karin Hellström gick med liknande tankar. Detaljerna i många moment är förstås specifika för de olika materialinriktningarna, men de bar båda på en övertygelse om att mycket av undervisningen ändå kunde samordnas och samplaneras.

– Från början hade vi inte någon uttalad plan, det var liksom naturligt att börja planera ihop och hitta gemensamma teman. Vi ville se till att det blev tydligt – för eleverna men även för resten av skolan – att det är ett ämne vi jobbar med. Vi har lagt mycket möda på att ha samma regler, samma struktur, liknande progression och på att hitta den röda tråden i varje planering. Och efter hand har vi också märkt hur mycket roligare allt blir när man samarbetar, säger Karin Hellström.

Grovplanering som utgångspunkt

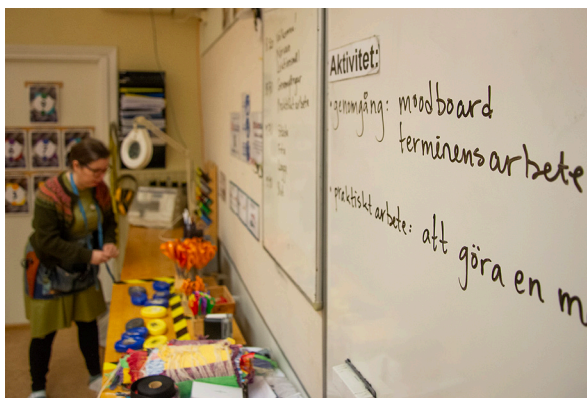
Tillsammans med övriga slöjdlärare på skolan har Johanna Krüger och Karin Hellström benat ut vilka tekniker och arbetsmoment som behöver täckas i de

Progressionen och kunskapsutvecklingen står i fokus vid planeringen.

olika årskurserna för att progressionen ska bli så bra som möjligt. Denna grovplanering utgör stommen i varje terminsplanering. Allt centralt innehåll behöver inte vara med i alla materialinriktningar utan fördelas utifrån vilka moment som lämpar sig bäst.

Planen för varje termin utgår sedan från en progression som är genomgående. Den märks i hantverkstekniker som blir alltmer avancerade, men även i delar som rör exempelvis idéutveckling och dokumentation.

Instruktionerna till eleverna formuleras på liknande sätt oavsett materialinriktning.

Samsyn och gemensam struktur

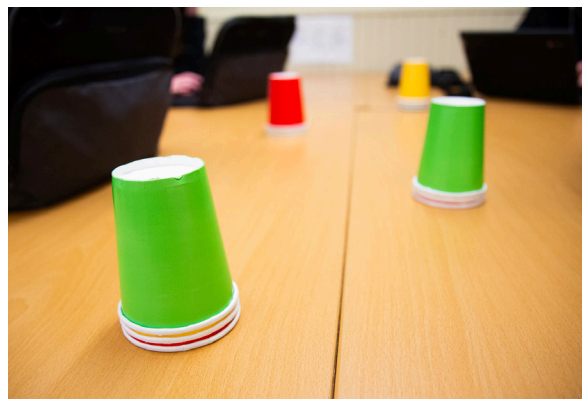
När Skolverket besöker Västbergskolan i januari 2023 pågår parallella lektioner i de båda slöjdsalarna som ligger intill varandra. Och det är tydligt hur lika lektionsstrukturen och rutinerna är. Det finns också en röd tråd när det gäller inredningen i de båda salarna. Karin och Johanna har varit noga med att formspråk, färgval – ja till och med typsnittet på utskrivna lappar – ska harmoniera.

Eleverna – i det här fallet en niondeklass – arbetar med moodboards för att ta fram förlagor eller skissunderlag som de kan använda i sitt arbete under resten av terminen. Uppgiften är också ett bra exempel på hur man gemensamt arbetar med idéutveckling, ett område som är specifikt nämnt i styrdokumentet och som Johanna Krüger och Karin Hellström har lagt stor möda på att utveckla.

– Vi har en väl inarbetad och fungerande idéutvecklingsprocess. Det är viktigt att ge eleverna ramar, för om man släpper inspirationsarbetet helt fritt blir det ofta låsningar. Snabbskissen är ett bra exempel. De får först fyra minuter på sig att göra en första skiss, sedan kortar vi successivt tiderna för nästkommande skisser. Vi har märkt att det triggas kreativiteten och att det blir mindre prestationsfokuserat, berättar Karin Hellström.

Lektionernas struktur är ofta likartad. På tavlan antecknas tider, hållpunkter, begrepp, lektionsmål och aktiviteter och inledningsvis görs en gemensam genomgång av lektionens mål och moment. Därefter följer ett längre pass med praktiskt arbete.

Muggar för snabb återkoppling till läraren

Gröna, gula och röda muggar visar hur eleven tycker att den hänger med.

Muggarna gör att eleven inte behöver räcka upp handen utan kan fortsätta att arbeta.

Ett annorlunda inslag på slöjdlektionerna på Västbergskolan är de färgglada muggarna som står på varje arbetsbänk. Genom att placera den gröna, gula eller röda muggen överst i stapeln signalerar eleverna om de har koll på läget, behöver ställa en kortare fråga eller helt har kört fast och behöver hjälp för att komma vidare.

– Muggarna är vår bästa grej! Det är ett avdramatiserat sätt att be om hjälp och de får eleverna att själva reflektera över situationen och vad de behöver. För oss lärare är de till stor hjälp. Jag får en snabb och tydlig bild över vad jag behöver göra. Är det mycket rätt i något hörn så går jag dit och kör en kortare genomgång. Om det någon gång händer att det blir rätt i hela klassrummet så får man ju börja om från början, säger Johanna Krüger.

Bilder och loggbok som dokumentation

Lektionerna avslutas alltid med att eleverna fotar sina arbeten och skriver kort i loggen vad de har gjort. Fotodokumentationen och loggboken utgör också viktiga delar i bedömningen, även om merparten av bedömningen görs under lektionstid. Två gånger per termin gör eleverna längre inlägg i loggboken och framför allt slutloggen i slutet av terminen är något som Karin Hellström och Johanna Krüger lyfter fram som ett viktigt verktyg i bedömningsarbetet. I den dokumenterar eleverna i bild och kortfattad text vad de är mest nöjda med och vad de är minst nöjda med. Sedan tar de ytterligare tre detaljbilder på sitt arbete och beskriver vad de är mest nöjda med och minst nöjda med för varje detalj.

– Förut var slutloggen ett ok för både eleverna och för oss lärare. De blev alldeles för långa och ofta irrelevanta. Vi är så otroligt nöjda att vi har hittat den här förenklade modellen. Den är precis vad vi behöver för att kunna göra en sammantagen bedömning och sätta fingret på vad de kan. Den hjälper eleverna att reflektera kring sin utveckling, och det är intressant att se att det går att hitta förbättringsmöjligheter även med något som man är nöjd med och att det går att se positiva saker även i en detalj som man inte tycker blev så lyckad, säger Karin Hellström.

Slöjdämnets roll och bidrag

Under sina snart tio gemensamma år på Västbergaskolan har de båda kollegorna också arbetat systematiskt för att lyfta slöjdamnet och göra det till en mer integrerad del av verksamheten. Till viss del handlar det också om att ämnet ska uppvärderas, säger Karin Hellström.

– Vi ser ju att många av de förmågor som eleverna får öva hos oss är otroligt viktiga. De får jobba med sin kreativitet, lära sig att hantera motgångar, arbeta med bedömning av kvalitet och reflektera över sina egna insatser. Det är förmågor som nästan alla arbetsgivare vill se hos sina anställda.

Temat för den här terminens arbete är "Mitt framtida jag".

På vår skola har slöjden samma status som alla andra ämnen" säger Karin Hellström.